

Cuprins

În loc de prefață	7
1. Efectele pandemiei de Covid-19 asupra migrației și mobilității forței de muncă	11
2. Modele utilizate pentru analiza și prognoza structurii și dimensiunii fluxurilor migratorii la nivel mondial, regional și inter-regional	51
2.1. Succintă bancă de modele pentru analiza și prognoza migrației persoanelor la nivel internațional, regional și național.....	63
3. Analiza dimensiunii și structurii fluxurilor migratorii externe și interne în România prin metode econometrice	96
3.1. Studiul evoluției emigrației românești cu ajutorul modelului gravitațional.....	96
3.2. Metode de estimare a nivelului remiterilor de bani ale emigranților români	106
3.3. Analiza cross-section asupra dependenței numărului de emigrați români de unele variabile macroeconomice.....	117
Concluzii	124
Bibliografie	132

În loc de prefață

Fenomenul migrației a existat dintotdeauna, concretizat prin mișcările de oameni care au căutat o viață mai bună, mijloace de trai sau refugiu sau au fugit din calea dezastrelor naturale. Majoritate persoanelor care se mută astăzi sunt încă migranți interni, migranții internaționali atingând cifra de 279 milioane în anul 2019 și de aproape 281 milioane în anul 2020 (État de la migration dans le monde 2020, IOM). În ceea ce privește ponderea migranților internaționali în populația lumii, aceasta a avut un trend ascendent în ultimii 50 de ani, variind între 2,3% în anul 1970 și 3,6% în anul 2020. Totuși, în unele regiuni procentul este mai mare (în anul 2019): de exemplu, în Europa este de 11%, iar în America de Nord de 16%.

În anii 2019 și 2020, majoritatea migranților internaționali (aproximativ 74%) erau în vârstă de muncă (20 până la 64 de ani), femeile reprezentând 52% din totalul populației migrante.

Studiile și cercetările efectuate în ultimii ani privind migrația și mobilitatea arată că migrația este în mare parte legată de transformările economice, sociale, politice și tehnologice globale care afectează o gamă largă de probleme de înaltă prioritate. Pe măsură ce procesele globalizării se adâncesc, aceste transformări modelează din ce în ce mai mult viața fiecărei persoane: la locurile de muncă, în gospodăria, în viața socială și spirituală. Un număr din ce în ce mai mare de oameni pot accesa informații, bunuri și servicii din întreaga lume datorită expansiunii continue a tehnologiilor de micșorare a distanței.

În ultimii ani au existat evenimente majore de migrație și strămutare, evenimente care au provocat mari greutăți și traume, precum și pierderi de vieți omenești. Cele mai importante au fost strămutările a milioane de oameni din cauza conflictelor. De asemenea, a fost recunoscut tot mai mult impactul schimbărilor climatice și de mediu asupra mobilității umane (migrația planificată/-relocarea și deplasarea), inclusiv ca parte a eforturilor globale și a mecanismelor politice internaționale pentru a aborda impactul mai larg al schimbărilor climatice.

Amplarea și ritmul migrației internaționale sunt dificil de prezis cu exactitate, deoarece sunt strâns legate de evenimente acute (instabilitate severă, criză economică sau conflict), precum și tendințele pe termen lung (schimbările demografice, dezvoltarea economică, progresele tehnologiei comunicațiilor și accesul la transport). De asemenea, migrația internațională nu este uniformă în întreaga lume, ci este modelată de factori economici, geografici, demografici și alți factori care rezultă în modele de migrație distincte, cum ar fi „coridoarele” migraționale dezvoltate de-a lungul mai multor ani. Cele mai mari coridoare tind să fie de la țările în curs de dezvoltare la economiile mai mari, precum cele din Statele Unite, Franța, Federația Rusă, Emiratele Arabe Unite și Arabia Saudită. Probabil că acest model de migrație va rămâne același timp de mulți ani în viitor, mai ales că se estimează că populațiile din unele subregiuni și țări în curs de dezvoltare vor crește în deceniile următoare, punând presiunea migrației asupra generațiilor viitoare.

Migrația este una dintre caracteristicile definitorii ale secolului XXI. Anul 2020 a însemnat o schimbare fără precedent a mobilității umane. Pandemia de Covid-19 a redus drastic mobilitatea internațională a oamenilor odată cu închiderea frontierelor și a impunerii de restricții de călătorie la o scară fără precedent. De

asemenea, măsurile adoptate la nivel național de multe țări în vederea diminuării răspândirii virusului au afectat și mobilitatea internă, în special pentru sute de mii de migranți interni, în țări precum India. În general, închiderea frontierelor și restricțiile de călătorie au redus semnificativ circulația regulată a persoanelor peste granițe, excepții făcând personalul medical esențial în țări precum Peru, lucrătorii sezonieri în Canada și Germania, dar și repatrierea pe scară largă a cetățenilor.

Pandemia Covid-19 a generat pe lângă o criză de sănătate publică, și una socio-economică, politică, a drepturilor omului și a mobilității. Aceasta a dus la peste 265 milioane de cazuri de îmbolnăvire și la moartea a peste 5,268 milioane de persoane (până la 1 decembrie 2021), având un impact major asupra economiilor naționale din întreaga lume.

În declarația Secretarului General al ONU - cu privire la Pandemia Covid-19, la un an, se menționa faptul că pandemia Covid-19 „exacerbează inegalitățile preexistente, în special pentru migranți”. Informațiile recente referitoare la focarele de Covid-19 din comunitățile de migranți au arătat modul în care condițiile în care migrează, trăiesc sau muncesc pot influența rezultatele sănătății, atât pentru migrații înșiși, cât și pentru comunitățile gazdă.

Efectele pandemiei Covid-19 sunt semnificative în învățământul superior internațional și al mobilității studenților, asupra lucrătorilor transfrontalieri (numărul lucrătorilor transfrontalieri în țările UE și AELS a crescut cu 0,9% între 2018 și 2019 și a ajuns la 1,89 milioane), dar și asupra femeilor migrante, încadrate în diverse sectoare de activitate.

Odată cu răspândirea Covid-19 la nivel planetar, lumea s-a confruntat și se confruntă cu o criză sanitară, economică și socială fără precedent. O strategie coordonată și cuprinzătoare este necesară

pentru a face față nevoilor de urgență pentru sănătate, pentru a sprijini activitatea economică și pentru a pregăti terenul pentru redresare. Această strategie ar trebui să combine inițiativele pe termen scurt, mediu și lung, ținând cont de răspândirile și legăturile dintre economiile noastre și nevoia de a păstra încrederea și stabilitatea.

Este necesară o planificare pe termen mediu și mai lung pentru modul în care economia este reechilibrată și reanimată în urma acestei crize. Un plan general de dezvoltare socioeconomică, incluzând planuri sectoriale pe sectoare și un ecosistem care încurajează antreprenoriatul, astfel încât cei cu modele de afaceri solide și durabile să poată înflori. Guvernele și instituțiile financiare trebuie să reevalueze în permanență starea de fapt și să se asigure că lucrurile nu „scapă de sub control”.

1. Efectele pandemiei de Covid-19 asupra migrației și mobilității forței de muncă

Criza globală atipică generată de pandemia de Covid-19 a afectat toate sectoarele societății, având un impact semnificativ atât din perspectivă economico-financiară, socială, sanitară, cât și din punctul de vedere al fenomenului migrației, fie că ne referim la migrația internațională, fie la migrația intra-UE.

Declararea stării de pandemie la 11 martie 2020 de către Organizația Mondială a Sănătății a echivalat cu debutul unei crize mondiale mai profunde decât orice alt eveniment similar, în contextul în care, potrivit datelor redată în Tabelul 1.1, epidemiile sau pandemiile din ultima sută de ani au înregistrat un impact geografic și demografic redus, afectând doar câteva state ale lumii și implicând un procent nesemnificativ al populației raportat la nivel global.

Tabelul 1.1 *Impactul geografic și demografic
al pandemiilor din perioada 1918-2020*

Epidemii/ Pandemii	Cazuri (mii pers.)	Cazuri (% din pop. mondială)	Decese (mii pers.)	Cele mai afectate state
Gripa spaniolă (1918-1920)	500000	~25%	17400- 50000	China, India, Indonezia, Rusia SUA
SARS (2002-2004)	8	Neglijabil	0,7	Canada, China, Singapore
Gripa porcină (2009-2010)	762630	11%	284	Australia, China, Mexic,

Epidemii/ Pandemii	Cazuri (mii pers.)	Cazuri (% din pop. mondială)	Decese (mii pers.)	Cele mai afectate state
				Tailanda, SUA
MERS (2012)	~3	Neglijabil	0,8	Iran, Iordania, Coreea, Arabia Saudită, Emiratele Aabe Unite
EBOLA (2014- 2016)	~29	Neglijabil	11	Siera Leone, Liberia, Guinea
Covid-19 (2019- 2020) ¹	2019	0,03%	119	China, Italia, Franța, Germania, SUA, etc. (210 dintre statele lumii)

Sursa: World Bank și Knomad (2020)

Migranții au fost în mod deosebit afectați de pandemia de coronavirus. Iar în ce privește migrația, aceasta s-a redus considerabil, ceea ce este rău pentru ambele părți. Pandemia și consecințele ei au afectat viața oamenilor din întreaga lume. Dar migranții sunt mult mai afectați decât oricare alte grupuri ale populației. Migranții ar fi reușit să asigure funcționarea unor sectoare precum cel sanitar, comercial și logistic, chiar și în perioada restricțiilor. În plină pandemie, guvernele au luat măsuri excepționale, precum cea decisă de executivul de la Berlin referitoare la permiterea accesului sezonierilor străini în Germania.

---

¹ Statisticile Covid-19 sunt raportate pentru aprilie 2020

În același timp, migranții sunt mai mult decât alte grupuri afectați de urmările economice ale pandemiei. Mulți dintre ei lucrează în gastronomie, în hoteluri, în turism - așadar exact în branșele care luptă acum pentru supraviețuire. În așa numitul sector HoReCa din UE, circa un sfert dintre angajați provin din state terțe, de două ori mai mult decât în restul sectoarelor economice. Contractele de lucru din domeniu sunt, de multe ori, pe termen foarte scurt. Ca atare, migranții sunt primii trimiși în șomaj. Nu există încă destule date, dar este deja clar că migranții sunt în mod puternic afectați în țările din sudul Europei, în Irlanda, Suedia, Norvegia și SUA.

Un aspect important îl reprezintă și închiderea școlilor. Copiii migraților au fost și rămân în mod special afectați, atunci când cursurile se desfășoară online. Părinții dispun, în medie, de mai puține mijloace, de exemplu, nu au computer, au spații mai mici de locuit și, în lipsa cunoștințelor de limbă, nu îi pot ajuta pe copii la teme. Home-schooling îi dezavantajează mai mult pe copiii migraților.

Efectele evidente ale Covid-19 se resimt și în țările de origine ale migraților. Transferurile bancare ale celor care lucrează în străinătate către familiile rămase acasă s-au redus drastic. Analiștii OECD mai cred și că acțiunile coordonate ale autorităților din țările preferate de imigranți vizând combaterea migrației ilegale au dus la sporirea frustrării în țările de origine.

Pandemia generată de Covid-19 și-a pus amprenta în mod semnificativ asupra economiilor UE pe termen scurt și mediu, predicțiile anunțând deja și un eventual impact pe termen lung. Executivul european preconiza că economia unională se va contracta cu un procent record, cuprins între 7½% și 7¾% în 2020, această încetinire economică urmând a avea consecințe tulburătoare asupra pieței forței de muncă europene, estimându-se că rata șomajului în

Uniune va crește de la 6,7% în 2019 la 9% în 2020 (Comisia Europeană, 2020a, p. 84). Din perspectiva impactului pandemiei asupra cetățenilor, Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound) a realizat o cercetare recentă prin care au fost analizate date referitoare la calitatea vieții și a sănătății cetățenilor europeni, nivelul de încredere a acestora în instituțiile naționale și unionale, condițiile de muncă pe timp de pandemie și nivelul echilibrului profesional.

Cercetările realizate pe plan european indică faptul că măsurile adoptate în statele membre și la nivelul UE în încercarea de a diminua impactul Covid-19 asupra sănătății cetățenilor au echivalat cu instituirea de reale provocări asupra mobilității forței de muncă intra-UE și, implicit, asupra pieței forței de muncă europene care, desigur, generează efecte interdependente asupra economiei în general.

Analizând statisticile prezentate și corelându-le cu datele oficiale existente la nivelul UE, se poate concluziona că efectele crizei generate de Covid-19 se răsfrâng asupra majorității lucrătorilor din UE, indiferent de cetățenia acestora, însă este demn de subliniat faptul că cele mai afectate categorii sunt cele ale lucrătorilor transfrontalieri, detașați, sezonieri și a celor care se confruntau și înainte de pandemie cu precaritatea locurilor de muncă, activitatea celor menționați fiind esențială în statele membre gazdă în vreme de criză sanitară, fiind implicați predominant în domenii precum asistența medicală, serviciile, echipamentele și infrastructura medicală, agricultura și transporturile (cu precădere, aprovizionarea de bunuri).